

Система САПР

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>15 Автоматизація та приладобудування</i>
Спеціальність	<i>151. Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології</i>
Освітня програма	<i>Комп'ютерно-інтегровані системи та технології в приладобудуванні</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>Очна (денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>3 курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кр. / 120 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік / МКР</i>
Розклад занять	<i>http://rozklad.kpi.ua/Schedules/ScheduleGroupSelection.aspx</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор, практичні: асис., к.т.н. Котляр Світлана Сергіївна s.tkachenko@kpi.ua
Розміщення курсу	https://do.ipu.kpi.ua/course/view.php?id=6023

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Для майбутнього фахівця в галузі автоматизації і приладобудування буде корисно ознайомитися з принципами роботи САПР, що дають можливості на сучасному рівні конструювати і проектувати засоби вимірювання автоматизованих систем.

Мета дисципліни – освоїти роботу САПР Catia для конструювання і проектування засобів вимірювання.

Предмет дисципліни – САПР Catia для проектування засобів вимірювання автоматизованих систем.

Програмні результати навчання:

Компетентності:

- здатність виконувати автоматизоване проектування елементів приладів і систем вимірювання та контролю параметрів технологічних і фізичних процесів;
- здатність практично використовувати сучасні системи автоматизованого проектування при конструюванні виробів галузі автоматизації та приладобудування;

Знання:

- знати основні принципи роботи САПР Catia;
- знати і володіти основами конструювання елементної бази широкого спектру приладів, апаратів, засобів контролю та регулювання;
- знати структуру програми САПР Catia;
- знати принципи роботи різних середовищ програми;
- знати основні і допоміжні елементи програми для створення деталей;
- знати можливості вимірювальної геометрії;
- знати основні операції програми;

Уміння:

- вміти надійно використовувати сучасні системи автоматизованого проектування;
- вміти конструювати деталі та складальні одиниці засобів вимірювання;
- вміти працювати в різних середовищах програми;
- вміти використовувати елементи вимірювання;

Навички:

- навички конструювати деталі та вузли засобів вимірювання;
- самостійно обирати елементи програми САТІА;
- компоувати моделі складальних одиниць приладів із раніше створених деталей приладів;
- самостійно обирати базову деталь для створення складальних одиниць приладів;
- отримувати креслення збірок і деталей приладів;
- самостійно обирати види креслень для найкращого відображення деталі;

Досвід:

- досвід створювати конструкторську документацію відповідно до вимог ЄСКД у САПР Catia;
- самостійно обирати відповідний базовий примітив;
- чітко представляти, які взаємини між батьківськими і дочірніми елементами повинні існувати, а також які розміри і порядок примітивів якнайкраще відповідають технічному завданню на проектування моделі;
- організовувати процес проектування приладу таким чином, щоб він якнайкраще відповідав технічному завданню на проектування засобу вимірювання.

Послідовність дій в стандартних виробничих ситуаціях:

- проводити конструкторські і проектні роботи при розробці нових або вдосконаленню існуючих засобів вимірювання систем автоматизації з використанням САПР Catia у виробничих умовах.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Перелік дисциплін, що будуть корисні для успішного засвоєння дисципліни: Комп'ютерна графіка, Матеріалознавство, Інженерна графіка, Додаткові розділи фізики, Інформаційні технології в приладобудуванні, Конструювання елементів приладів автоматизованих систем, Технології приладобудування.

Перелік дисциплін, яким допоможе ця дисципліна при вивченні: Системи автоматизованого проектування в приладобудуванні, Комп'ютерне моделювання процесів і систем, Технічні засоби автоматизації, Проектування систем автоматизації, Дипломне проектування.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Середовище Sketcher

Тема 1.1. Інтерфейс CATIA V5

Тема 1.2. Основні елементи Sketcher

Тема 1.3. Операції в Sketcher

Тема 1.4. Dimensional і Geometric constrains

Розділ 2. Середовище Part Design

Тема 2.1. Основні поняття Part Design. Елементи Pad, Pocket, Hole, Fillet, Chamfer

Тема 2.2. Операції Hide/Show, Deactivate/Activate, Parent/Children, Define In Work Object, Scan

Тема 2.3. Елементи Multi-Pad, Multi-Pocket, Shaft, Groove, Shell, Rib, Slot

Тема 2.4. Елементи Thread/Tap, Thickness, Remove Face, Replace Face, Mirror, Translate, Rotate, Symmetry, Scaling

Тема 2.5. Метод Body. Boolean operations

Розділ 3. Measure

Тема 3.1. Apply Material

Тема 3.2. Інструменти Measure

Тема 3.3. Вікно Formula

Тема 3.4. Formula Editor

Розділ 4. Середовище Assembly Design

Тема 4.1. Основні поняття Assembly Design

Тема 4.2. Елементи Constraints

Тема 4.3. Операція Analyze

Розділ 5. Середовище Draft

Тема 5.1. Основні поняття Draft

Тема 5.2. Панель Dementions

Базова література:

1. Робота в програмному продукті САТІА. Загальні відомості [Електронний ресурс]: методичні вказівки до виконання комп'ютерного практикуму / М.Г. Крищук, А.В. Трубін, Н.Ф. Тертишна, В.О. Єщенко. Електронні текстові дані (1 файл: 2,36 Мбайт). - К.: НТУУ "КПІ імені Ігоря Сікорського", 2017. – 78 с. Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/20081>
2. Проектування виробів в системі САТІА. Створення ескізів в модулі "Sketcher" : [Електронний ресурс]: методичні вказівки до виконання комп'ютерного практикуму / М. Г. Крищук, А. В. Трубін, Н. Ф. Тертишна, В. О. Єщенко ; КПІ ім. Ігоря Сікорського, ДП "КБ "Південне" ім. М. К. Янгеля". – Електронні текстові дані (1 файл: 2,09 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – Частина 2. – 102 с. – Назва з екрана. Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/20082>
3. Проектування моделей деталей засобами програмного продукту САТІА [Електронний ресурс]: методичні вказівки до виконання комп'ютерного практикуму / М. Г. Крищук, А. В. Трубін, Н. Ф. Тертишна, В. О. Єщенко ; КПІ ім. Ігоря Сікорського, ДП "КБ "Південне" ім. М. К. Янгеля". – Електронні текстові дані (1 файл: 4,42 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – Частина 3. – 112 с. – Назва з екрана. Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/20083>
4. CATIA V5-6R2015 BASICS. Tutorial book. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.tutorialbook.info/catia-v5-6r2015-basics/>
5. List R. CATIA V5 – Grundkurs fur Maschinenbauer / R. List // Friedr. Vieweg & Sohn Verlag / GWV Fachverlage GmbH, Wiesbaden – 2007, 341 p. ISBN 978-3-8348-0326-9.

Додаткова література:

1. Документація «CATIA V5 R18 User Guide».

Навчальний контент

4. Логіка опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Основні форми навчання – лекції, заняття комп'ютерного практикуму та самостійна робота студентів.

Застосовується стратегія активного і колективного навчання, яка визначається інформаційно-комунікаційною технологією, що забезпечує проблемно-дослідницький характер процесу навчання та активізацію самостійної роботи студентів (електронні презентації для лекційних занять, використання аудіо- та відеопідтримки навчальних занять тощо).

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СРС)
1	Розділ 1. Середовище Sketcher Тема 1.1. Інтерфейс САТІА V5 Лекція 1. Інтерфейс програми Catia V5. Література [1, 2, 4, 5]

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СРС)
2	<p><i>Тема 1.2.</i> Основні елементи Sketcher <i>Тема 1.3.</i> Операції в Sketcher <i>Тема 1.4.</i> Dimensional і Geometric constrains Лекція 2. Середовище Sketcher. Основні елементи Sketcher. Операції в Sketcher. Dimensional і Geometric constrains. Література [1, 2, 4, 5]</p>
3	<p>Розділ 2. Середовище Part Design <i>Тема 2.1.</i> Робота в Part Design. Елементи Pad, Pocket, Hole, Fillet, Chamfer Лекція 2. Робота в Part Design. Елементи Pad, Pocket, Hole, Fillet, Chamfer Література – [1, 3, 4, 5]</p>
4	<p><i>Тема 2.2.</i> Операції Hide/Show, Deactivate/Activate, Parent/Children, Define In Work Object, Scan Лекція 3. Операції в середовищі Part Design. Операції Hide/Show, Deactivate/Activate, Parent/Children, Define In Work Object, Scan Література – [1, 3, 4, 5]</p>
5	<p><i>Тема 2.3.</i> Елементи Multi-Pad, Multi-Pocket, Shaft, Groove, Shell, Rib, Slot <i>Тема 2.4.</i> Елементи Thread/Tap, Thickness, Remove Face, Replace Face, Mirror, Translate, Rotate, Symmetry, Scaling. Лекція 5. Елементи Multi-Pad, Multi-Pocket, Shaft, Groove, Shell, Rib, Slot, Елементи Thread/Tap, Thickness, Remove Face, Replace Face, Mirror, Translate, Rotate, Symmetry, Scaling. Метод Body. Boolean operations Література – [1, 3, 4, 5]</p>
6	<p>Розділ 3. Measure <i>Тема 3.1.</i> Apply Material <i>Тема 3.2.</i> Інструменти Measure <i>Тема 3.3.</i> Вікно Formula <i>Тема 3.4.</i> Formula Editor Лекція 6. Apply Material. Інструменти Measure. Вікно Formula. Formula Editor Література – [1, 3, 4, 5]</p>
7	<p>Розділ 4. Середовище Assembly Design <i>Тема 4.1.</i> Основні поняття Assembly Design Лекція 7. Основні поняття Assembly Design. Створення збірок виз моделей. Література – [1, 3, 4, 5]</p>
8	<p><i>Тема 4.2.</i> Елементи Constraints <i>Тема 4.3.</i> Операція Analyze Лекція 8. Елементи Constraints. Операція Analyze. Література – [1, 3, 4, 5]</p>
9	<p>Розділ 5. Середовище Draft <i>Тема 5.1.</i> Основні поняття Draft <i>Тема 5.2.</i> Панель Dementions Лекція 9. Основні поняття Draft. Панель Dementions Література – [1, 3, 4, 5]</p>

Практичні заняття

Основні завдання циклу занять з комп'ютерного практикуму є засвоєння студентами умінь роботи з можливостями проектування САПР CATIA, з якими студентів було ознайомлено на лекційних заняттях.

Під час цих занять студентам необхідно закріпити навички роботи в програмі CATIA, освоїти можливості різних середовищ САПР Catia і навчитися використовувати їх для конструювання засобів вимірювання систем автоматизації.

Заняття з комп'ютерного практикуму проходять в спеціалізованому комп'ютерному класі під керівництвом викладача. Завдання до комп'ютерного практикуму включають типові приклади застосування засобів проектування програми CATIA.

№ з/п	Назва комп'ютерного практикуму	Кількість ауд. годин
1.	1. Інтерфейс CATIA V5.	2
2.	2. Робоче вікно Sketcher. Створення ескізів в Sketcher	2
3.	3. Робоче вікно Part Design. Елементи Pad, Pocket.	2
4.	4. Елементи Hole, Fillet, Chamfer	2
5.	5. Операції Hide/Show, Deactivate/Activate, Parent/Children, Define In Work Object, Scan	2
6.	6. Елементи Multi-Pad, Multi-Pocket, Shaft та Groove	2
7.	7. Елементи Shell, Rib та Slot <i>Модульна контрольна робота ч.1</i>	2
8.	8. ЕЛЕМЕНТ Multi-Section Solid, Combine, Draft, Advanced Draft, Stiffener	2
9.	9. ЕЛЕМЕНТ Thread/Тар, Thickness, Remove Face	2
10.	10. Елементи Pattern, Mirror, Translate, Rotate, Symmetry, Scaling	2
11.	11. Метод Body. Boolean operations	2
12.	12. Інструменти панелі Measure	2
13.	13. Загальні відомості Assembly Design	2
14.	14. Елементи Constraints <i>Модульна контрольна робота ч.2</i>	2
15.	15. Операція Analyze	2
16, 17	16. Робота в Draft	4
18	<i>Залік</i>	2
	Всього	36

Контрольні роботи

Мета модульної контрольної роботи – оцінити рівень засвоєння знань студентами матеріалу, що був розглянутий на лекційних заняттях та заняттях комп'ютерного практикуму, а також опрацьованим ними самостійно під час СРС.

Навчальним планом передбачено виконання однієї модульної контрольної роботи, що проводиться на 7-му і 14-му навчальних тижнях. МКР розбивається на дві частини по одній годині кожна. Під час першої частини контрольної роботи студенти мають дати відповіді на питання, що розглядалися у 1, 2-му розділах і виконати графічне завдання, під час другої частини контрольної роботи повинні дати відповіді на питання, що розглядалися у 2, 3, 4 розділах і також виконати графічне завдання.

Індивідуальне завдання

Не передбачено.

5. Самостійна робота студента

На самостійну роботу студента виносяться питання теоретичного матеріалу з теми лекції, а саме - освоєння додаткових опцій вивчених елементів, доопрацювання завдань комп'ютерних практикумів, підготовка до виконання модульної контрольної роботи, підготовка до заліку.

№ з/п	Назва теми, що виноситься на самостійне опрацювання	Кількість годин СРС
1	Опрацювання матеріалу лекційних занять	18
2	Опрацювання завдання на СРС	18
3	Виконання завдань комп'ютерних практикумів	18
4	Підготовка до виконання МКР	6
5	Підготовка до заліку	6
	Всього	66

Політика та контроль

6. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Перед студентом ставляться наступні вимоги:

- **правила відвідування занять:**
  - у режимі очного навчання заняття відбуваються в аудиторії згідно розкладу занять;
  - у режимі дистанційного навчання заняття відбуваються у вигляді онлайн-конференції у програмі Zoom - посилання на конференцію видається на початку семестру.
- **правила поведінки на заняттях:**
  - забороняється займатися будь-якою діяльністю, яка прямо не стосується предмету дисципліни або може зашкодити здоров'ю;
  - дозволяється використання засобів зв'язку лише для пошуку необхідної для виконання завдань інформації в Інтернет;
  - забороняється будь-яким чином не етична поведінка під час проведення занять.
- **правила призначення заохочувальних та штрафних балів:**
  - докладна інформація із приводу штрафних та заохочувальних балів наведена у п.8 «Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання»;
  - максимальна кількість заохочувальних та штрафних балів визначається відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського, Положення про поточний, календарний та семестровий контролі результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського, а також інших Положень та рекомендацій, які діють в КПІ ім. Ігоря Сікорського.
- **політика дедлайнів та перескладань:**
  - перескладання будь-яких контрольних заходів передбачено тільки за наявності документально підтверджених вагомих причин відсутності на занятті;
  - перескладань для підвищення балів передбачено.
- **політика округлення рейтингових балів:**
  - округлення рейтингового балу відбувається до цілого числа за правилами округлення.
- **політика оцінювання контрольних заходів:**
  - оцінювання контрольних заходів відбувається відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського, Положення про поточний, календарний та семестровий контролі результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського, а також інших Положень та рекомендацій, які діють в КПІ ім. Ігоря Сікорського;
  - нижня межа позитивного оцінювання кожного контрольного заходу має бути не менше 60% від балів, визначених для цього контрольного заходу;
  - негативний результат оцінюється в 0 балів.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі КПІ ім. Ігоря Сікорського. Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі КПІ ім. Ігоря Сікорського. Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Оскарження результатів контрольних заходів

- У випадку незгоди із результатами контрольних заходів студенти можуть виконувати і/або захищати їх у присутності комісії, яка формується із викладачів кафедри.

Загальні рекомендації

- Лекційні, практичні заняття рекомендується відвідувати в повному обсязі.
- Завдання практичних занять рекомендується виконувати послідовно в зазначені викладачем терміни. Виконання наступних завдань базується на виконаних попередніх.
- Практичні заняття проводяться в спеціалізованому комп'ютерному класі під наглядом викладача.
- Для виконання завдань практичних занять студентам необхідно встановити на персональних комп'ютерах систему CAD/CAE Catia.
- Для допуску до семестрового контролю студентам необхідно виконати всі завдання практичних занять, відпрацювати обидві контрольні роботи, виконати ГР в термінах до останнього заняття за розкладом. Семестровий контроль проходить в вигляді заліку на останньому практичному занятті. Для студентів, що не впоралися із завданнями вчасно, можливо відпрацювання в режимі консультацій і складання заліку під час додаткової сесії.

7. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Система рейтингових балів. Рейтинг студента з кредитного модуля складається з балів, що він отримує за:

- 1) відповіді під час експрес контролю на лекційних заняттях (проводиться після вивчення кожного розділу, кредитний модуль складається з 5 розділів);
- 2) виконанні вправ на заняттях комп'ютерного практикуму;
- 3) виконання модульної контрольної роботи (відповідь на теоретичні питання та побудова моделі деталі).

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

1. Експрес контролю на лекційних заняттях.

Ваговий бал – 1. Максимальна кількість балів дорівнює 1 бал * 5 розділів = 5 балів.

Питання розкрито повністю – 1 бал.

Неповна відповідь – 0,5 балів.

Відповідь невірна – 0 балів.

2. Робота на заняттях комп'ютерного практикуму.

Ваговий бал – 5. Максимальна кількість балів дорівнює 5 балів * 16 завдань до комп'ютерного практикуму = 80 балів.

Завдання виконано повністю – 5 балів.

Завдання виконано неповністю – 3-4 бали.

Завдання не виконано або виконано не правильно – 0-2 бали.

3. Модульний контроль.

Ваговий бал – 7,5. Максимальна кількість балів дорівнює 7,5 балів * 2 частини модульної контрольної роботи = 15 балів.

Питання розкриті повністю і модель побудована правильно – 7-7,5 балів.

Неповна відповідь, модель побудована із зауваженнями – 6-6,9 балів.

Неповна відповідь, модель не побудована не повністю – 5-5,9 балів.

Відповідь відсутня, модель не побудована не повністю – 0-4 бали.

Розрахунок шкали (R_c) рейтингу:

сума вагових балів контрольних заходів протягом семестру складає:

$$R_c = 5+80+15=100$$

Заохочувальні бали за виконання додаткових завдань із кредитного модулю – «+» від 3 до 5 заохочувальних балів.

Умови позитивної проміжної атестації

Для отримання «зараховано» з першої проміжної атестації (8 тиждень) студент повинен набрати не менше ніж 19 балів (за умови, якщо на початок 8 тижня згідно з календарним планом контрольних заходів «Ідеальний» студент має отримати 38 балів).

Для отримання «зараховано» з другої проміжної атестації (14 тиждень) студент матиме не менше ніж 42 бали (за умови, якщо на початок 14 тижня згідно з календарним планом контрольних заходів «Ідеальний» студент має отримати 84 балів).

На останньому за розкладом практичному занятті проводиться залік.

Умови допуску до заліку є виконання завдань комп'ютерних практикумів, виконання МКР, а також стартовий рейтинг (r_c) не менше 40 % від R_c , тобто 40 балів.

Студенти, які набрали протягом семестру рейтинг з кредитного модуля менше **0,6 R** або 60 балів, зобов'язані виконувати залікову контрольну роботу.

Студенти, які набрали протягом семестру необхідну кількість балів ($RD \geq 0,6 R$), мають можливість:

- отримати залікову оцінку відповідно до набраного рейтингу;
- виконувати залікову контрольну роботу з метою підвищення оцінки;
- у разі отримання оцінки, більшої ніж до набраного рейтингу, студент отримує оцінку за результатами залікової контрольної роботи;
- у разі отримання оцінки меншої, ніж до набраного рейтингу, використовується м'яка РСО – за студентом зберігається оцінка, відповідно до набраного рейтингу.

Залікова робота (Виходячи з розміру шкали $RD = 100$ балів).

Залік складається з двох теоретичних питань і одного графічного завдання. Перелік питань додається до методичних рекомендацій до засвоєння кредитного модуля. Кожне теоретичне питання оцінюється у 20 балів, а практичне завдання - 60 балів.

Система оцінювання теоретичних питань:

Теоретичне питання розкрито повністю – 20 балів.

Теоретичне питання розкрито не повністю – 10 - 19 бали.

Відповідь недостатня або невірна – 0 - 9 бали.

Система оцінювання практичного завдання:

Практичне завдання виконано без помилок – 60 балів.

Практичне завдання виконано з помилкою, що не впливає на кінцевий результат – 40 - 59 балів.

Практичне завдання виконано з помилкою, що впливає на кінцевий результат – 30 - 39 балів.

Практичне завдання виконано не повністю – 20 - 29 балів.

Практичне завдання не виконано – 0 – 19 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено:

асис., к.т.н. Котляр Світлана Сергіївна

Ухвалено кафедрою АСНК (протокол № 17 від 21.06.2023).

Погоджено Методичною комісією приладобудівного факультету¹ (протокол № 7/23 від 22.06.2023 року).

---

¹Методичною радою університету– для загальноуніверситетських дисциплін.